

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-05-19
Besvaras senast
2016-06-10

Till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:668 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i svensk utvecklingspolitik

Över stora delar av jorden möter människor, oavsett kön, inskränkningar i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). 225 miljoner kvinnor och flickor saknar tillgång till preventivmedel. I alltför många länder saknas resurser och/eller politisk vilja för att alla människor, oavsett kön, ska ha rätten att bestämma över sin egen kropp, reproduktion och sexualitet. I drygt 80 länder är samkönade relationer förbjudna.

Kvinnor och flickor betalar med sina liv och sin hälsa för inskränkningar i rätten till sin kropp, reproduktion och sexualitet. De senaste siffrorna visar att ungefär 303 000 kvinnors liv går förlorade årligen på grund av komplikationer vid graviditeter eller efter förlossningar. 47 000 kvinnor och flickor beräknas dö årligen i samband med osäkra och illegala aborter enligt Världshälsoorganisationen (WHO). 99 procent av de drabbade lever i fattiga länder.

Rätten till hälsa, till sin kropp och till sin sexualitet är grundläggande mänskliga rättigheter, och inskränkningar i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter utgör ett av de största hindren för ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning. Utan stora satsningar på SRHR kommer det att bli svårt att göra framsteg inom någon del av utvecklingspolitiken.

Vi ser i dag att alltför många biståndsgivare saknar viljan eller modet att engagera sig i kontroversiella frågor som SRHR. Inte minst märks detta inom EU där konservativa medlemsstater aktivt blockerar viktiga satsningar.

Sverige har en lång tradition av arbete med SRHR och att stå upp för kvinnors rättigheter i internationella sammanhang. Sveriges erfarenhet, kunskap och engagemang har gett vårt land en trovärdighet inom dessa områden, men det har också skapat förväntningar. Svenska regeringar har prioriterat SRHR sedan 2004.

Det vilar ett tungt ansvar på Sverige att vara en tydligt allierad part till alla modiga kvinnor och män, flickor och pojkar som runt om i världen slåss för rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet eller könsidentitet. Om Sveriges röst tystnar på dessa områden är risken överhängande att inget annat land kommer att lyfta dessa frågor i stället.

I september enades världens länder om 17 nya globala utvecklingsmål. I både mål 3 och mål 5 lyfts SRHR-frågorna. Till 2030 ska bland annat mödradödligheten minska med 70 procent och universell tillgång till preventivmedel och sexualupplysning garanteras. Arbetet med SRHR kommer kräva ett brett engagemang. Riktade biståndsinsatser är avgörande.

År 2014 samlades 260 parlamentariker från 134 länder i Stockholm för att delta vid den sjätte IPCI-konferensen (International Parliamentarians' Conference on the Implementation of the ICPD Programme of Action). I sin slutdeklaration, Stockholm Statement of Commitment, uppmanade deltagarna gemensamt givarländer att avsätta minst 10 procent av sina biståndsbudgetar till SRHR. Tyvärr har ytterst få av världens givarländer levt upp till sina löften när det kommer till SRHR och 60 procent av kostnaderna för SRHR bärs i dag i stället av världens fattiga.

Isabella Lövin har, precis som sina företrädare Hillevi Engström och Gunilla Carlsson, visat ett stort engagemang för SRHR. Det har Vänsterpartiet vid flera tillfällen haft anledning att välkomna. Däremot har vi haft betydligt svårare att se hur detta engagemang har omsatts till faktiska satsningar.

Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) har i flera rapporter granskat hur stor andel av det svenska biståndet som går till SRHR. I vår presenterade de sin tredje rapport och deras granskning omfattar nu perioden 2006–2014. Under dessa år har det svenska biståndet till SRHR varierat med mellan drygt 2 miljarder kronor och 2,7 miljarder kronor årligen. Det motsvarar drygt 6 procent av den svenska biståndsbudgeten. Trots att granskningen omfattar åtta år då de sittande biståndsministrarna lyfte fram SRHR som en tydlig svensk prioritering går det inte att se en tydlig ökning av det svenska stödet till SRHR, varken i kronor eller som andel av biståndsbudgeten.

Jämfört med andra givare kan vi konstatera att Sverige kommer först på sjätte plats när det kommer till att satsa på SRHR, och bland annat Norge, Irland och USA avsätter en större del av sin biståndsbudget till SRHR.

RFSU:s granskning sträcker sig fram till 2014, samma år som Isabella Lövin tillträdde som biståndsminister. Den nuvarande regeringen kan med andra ord inte lastas för resultatet. Regeringen har uppgett att 7 procent av den svenska biståndsbudgeten nu går till SRHR. Det skulle i så fall vara en mindre ökning, men man ligger fortfarande under 2006 års siffror då 8 procent av

biståndsbudgeten gick till SRHR.

Nu kommer det signaler från regeringen och Sida som skapar frågetecken om regeringen verkligen är beredd att prioritera SRHR. I regleringsbrevet till Sida skrev regeringen följande: ”Inom ramen för gällande strategier eller motsvarande ska Sida särskilt värna insatser som syftar till att stärka sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).” Men i samma regleringsbrev valde regeringen att bryta det avtal som Sverige tecknat med Globala fonden och minskade anslagen till fonden med 300 miljoner kronor i år. Det är en minskning med 35 procent. Globala fonden får med sitt arbete mot bland annat hiv och aids betraktas som en central aktör i arbetet med SRHR. Från Sida kommer nu dessutom besked om neddragningar till viktiga organisationer i det svenska civila samhället som arbetar med SRHR.

Under åtskilliga år har ökade krav på kvalitet och resultat varit centrala i den biståndspolitiska debatten. Vikten av uppföljning och transparens har lyfts fram av såväl Isabella Lövin som hennes företrädare. Trots det är det i dag mycket svårt att se hur stor andel av biståndsbudgeten som faktiskt går till SRHR, ett område som regeringen själv lyfter fram som prioriterat. Regeringen säger att 7 procent av biståndsbudgeten nu går till SRHR, men har inte kunnat visa hur man har kommit fram till den siffran. Det är uppenbart att Sida och UD måste ta fram bättre verktyg för att kunna följa hur stor andel av biståndet som går till SRHR och till vad det används. I dag saknas uppföljningssystem som kan hantera sektorsstöd samt frågor som finns med i flera olika sektorer.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Isabella Lövin:

1. Hur avser statsrådet att öka den andel av den svenska biståndsbudgeten som går till SRHR?
2. Vilka initiativ avser statsrådet att vidta för att Sida och UD ska utveckla bättre uppföljningssystem för bistånd till SRHR så att man i framtiden kan redovisa hur stor del av biståndsbudgeten som satsas på detta område?

.....

Hans Linde (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors